

Střípky z historie: JENŮ STUMPF (1878-1929)

Rodina Stumpfů spolu s mnoha dalšími anabatistickými, mennonitskými rodinami přišla do Uher ve druhé polovině 18. století, přesněji řečeno do Maďarska, které vykazovalo větší náboženskou toleranci. Je dobře známo, že od počátku reformace byla většina našich předků víry nucena do neustálé migrace s malými přestávkami.

Střípky z historie

MAĎARŠTÍ BAPTISTÉ V ZAKARPATSKÉ OBLASTI

Rodina Stumpfů spolu s mnoha dalšími anabatistickými, mennonitskými rodinami přišla do Uher ve druhé polovině 18. století, přesněji řečeno do Maďarska, které vykazovalo větší náboženskou toleranci. Je dobře známo, že od počátku reformace byla většina našich předků víry nucena do neustálé migrace s malými přestávkami.

Místa jejich pobytu byla Francie, Itálie, Německo, Švýcarsko a Nizozemsko. Byla to také Morava, Maďarsko, Transylvánie, Ukrajina, Severní a pak Jižní Amerika. Nevedla je touha poznávat svět, ani zlatá horečka, ani vývoj ekonomické či politické situace. Chtěli, aby je nikdo nenutil změnit jejich přesvědčení, víru.

Rodina Stumpfů, patřící do mennonitské komunity anabaptistů, k nám přišla z území jihozápadních německých států. Když už se tu pronásledování nedalo vyhnout, žili dál svou víru v malých společenstvích a nezákonnost v oblasti Tokaj, Sátoraljaújhely.

Nucení k přijetí katolického náboženství v mnoha vyvolalo nevoli. Podporuje to i fakt, že dědeček prvního baptistického kazatele v Mukačevu byl také oficiálně katolík, ale veřejně se proslavil svým odporem vůči katolické církvi.

Existují také nepřímá svědectví o tom, že rodiny žijící v různých osadách, nucené skrývat víru, o sobě navzájem věděly a udržovaly kontakt. Když *kazatel Jenő Stumpf* (Mukačevo, 8. března 1878 – 10. dubna 1929, Mukačevo), otec prvního kazatele Zakarpatské baptistické misie *Endra Stumpfa*, zemřel ve věku 35 let, jeho dva starší bratři z pěti dětí emigrovali do Ameriky, kde žijí oni a jejich potomci. Stali se tam členy maďarských baptistických sborů.

Starší Jenő Stumpf se vrátil do „starověkého hnízda“ v roce 1897 ve věku 19 let v Sátoraljaújhely, kde pracoval jako učeň u instrumentalisty *Gusztáva Bretze*. Zde nejen zvládl toto povolání, ale stal se také členem baptistického sboru, kde se stal jeho předsedou – vůdcem komunity – a zároveň ředitelem jeho duchovního života.

Jenő Stumpf, jako zástupce *Britské a zahraniční biblické společnosti*, prostřednictvím bratra Bretze distribuuje Bible a křesťanskou literaturu v regionu Békés, Csongrádu s koňským povozem s jedním koněm.

KAZATEL STUMPF JENŐ A JEHO MANŽELKA JURICS ERZSÉBET

KAZATEL STUMPF JENŐ A JEHO MANŽELKA JURICS ERZSÉBET

Kazatel Stumpf se oženil v roce 1901 a oženil se se sirotkem *Erzsébet Jurics*, v níž také našel věrného společníka v misijní práci. Nějakou dobu sloužil v békéšském sboru a vrátil se do Mukačeva k povzbuzení *Attily Csopjája* a *Andráse Udvarnokiho*.

Během první světové války byl také v první linii. Po jeho návratu byla předchozí misionářská práce, kterou provedl *Ferenc Czine*, Bohem tak požehnaná, že mezi lety 1920 a 1924 bylo pokřtěno 284 duší a bylo zřízeno 17 nových stanic. V roce 1923 se staly komunitou víry se střediskem Mukačevu, kde byl v roce 1925 postaven nový modlitební dům.

Během této doby nezhálel ani Satan. Po naší tragédii v Trianonu (Podkarpatská Rus byla přičleněna k Československu) se již v roce 1920 objevil (český) kazatel vyslaný Prahou, který oznámil, že převezme vedení sborů a celé oblasti. Učinil tak i přesto, že naše sbory v té době neměly žádné české členy. V čele české církevní politiky byl *Dr. Proházka* a nový delegát byl zpočátku neúspěšný.

Poté, co cizí úředníci převzali vesnice, města, v našem případě město Mukačevo a celý kraj, byl nejprve ohrožen maďarský jazyk sborů a poté byla zorganizována „vnitřní opozice“ spolupracující s Čechy, což mělo fatální důsledky. Rozpory vedly k roztržce, což výrazně přispělo k předčasné smrti Jenő Stumpfa .

OSOBNÍ SVĚDECTVÍ A VZPOMÍNKY

V listopadu 1897 jsem se v Sátoraljaújhely dozvěděl pravdu a v červnu následujícího roku jsem byl pokřtěn ponořením. Bylo mi tenkrát 19 let.

Jedinou touhou mého srdce bylo vzít pravdu, kterou jsem získal, do svého rodného města. Ale nešlo to snadno, Satan proti mně použil všechny prostředky. Nejvíce bolelo, když z mé matky udělal také nepřítele, která jako „dobrý“ římský katolík pracovala s „růžencem“.

Pán byl však silnější a sotva uplynulo půl roku, kromě mé matky získali ještě dva mladí muži biblický křest. Pak jsem se přestěhoval domů (do Munkácsu – Mukačeva), pronajal si pokoj a vybavil ho lavicemi a kazatelnou.

Ale kněží ovlivnili lidi natolik, že se nikdo neodvážil přijít do naší modlitebny. Pozval jsem proto děti hrající si na ulici, kterým jsem dal krásné biblické obrázky, a poté je naučil biblický verš.

To však trvalo krátce, protože vychovatelé náboženství a učitelé přesvědčovali rodiče, aby jim zakázali chodit do modlitebny. Navzdory tomu se naší vánoční slavnosti zúčastnilo 25 dětí, z nichž několik konvertovalo. Z jedné rodiny to bylo pět dětí, z toho 4 byly starší a zůstal jen 3letý chlapec jménem Sándorka. Rodiče se ho snažili ovlivnit, vyděsili ho takto:

„Nechod' tam, chlapečku, protože tam je uctíván ďábel.“

„To není pravda,“ řekl malý chlapec, „protože pak bychom zpívali:, Děti, pojdte, postavíme se před ďábla. ‘

„Jak jsi zpíval?“

– „Děti, pojdte, budeme stát před Ježíšem.“

A zavolal své rodiče, aby je také poslouchali. Přišli také rodiče, kteří se o tom přesvědčili, a brzy se zapsali do našeho sboru.

V této době jsem byl zaměstnán u Britské a zahraniční biblické společnosti. Moji nepřátelé nahlásili společnosti, že jsem vyvolával v lidech horečnaté stavy. Proto jsem byl převeden do Békésu, kde jsem se naučil mnoho dobrého a krásného.

Abych nepřerušil započatou práci, odcestoval jsem do Budapešti, kde jsem požádal bratry Attilu Csopjáka a Andráse Udvarnokiho, aby přijali náš sbor a vyslali někoho, aby pokračoval v práci. Byl vyslán bratr Antal Brassovánýi, který byl na chvíli také finančně podporován.

Brzy jsem se vrátil domů a pokračoval v práci. Také jsme prošli mnoha pronásledováním ze strany úřadů.

KAZATEL STUMPF JENŐ VE VOJENSKÉ UNIFORMĚ VE STARÉ MODLITEBNĚ V MUKAČEVU

Naše křty byly prováděny v noci mimo město. Policie zabavila Bible, zpěvníky a další knihy. Ale vydrželi jsme a jsou pryč. Bratr József Varga strávil většinu času mezi námi (ve službě), bojoval s mnoha obtížemi, ale nakonec se unavil a opustil naši zemi.

Za války byla venkovská misie pozastavena, protože jsem byl také vojákem, ale sbor v Mukačevu odvedl čilou práci. Protože tu bylo velitelství armády, v našem modlitebním domě se objevilo tolik vojáků, z nichž mnozí byli obrázceni. Během revoluce došlo k ještě většímu probuzení než kdykoli předtím. V této době tu byl i bratr Ferenc Czine, který v práci hodně pomohl.

Od 1. ledna 1920 do prosince 1924 jsme pokřtili 284 duší a za tu dobu jsme založili 17 nových misijních stanic.

V roce 1923 jsme se stali komunitou s centrem v Mukačevu. Naše podaná petice za uznání naší církevní organizace a našeho vyznání byla schválena vládou.

Počátkem roku 1924 se centrem Nagydobrony v čele s bratrem Ferencem Kántorem staly samostatné okresy Eszeny (Javorové), Ágcserny (Čierna nad Tisou), Bodrogyécs, Zemplín a Ladamóc.

V roce 1925 jsme v Mukačevu postavili novou modlitebnu, při jejímž slavnostním otevření 5. října byl přítomen i bratr András Udvarnoki z Budapešti.

VELKÝ SÁL NOVÉ MODLITEBNY V MUNKÁCSU, PŘEDANÝ V ROCE 1925

Zdroj:

Archiv *KÁRPÁTALJAI MÁSODIK ESÉLY JÓTÉKONYSÁGI ALAPÍTVÁNY*, Kárpátaljai Magyar Baptista Kőzösség

Štěpán Křivánek

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)